

بررسی رابطه بین استفاده از مولفه‌های موثر در زمینه‌گرایی اجتماعی - فرهنگی و هماهنگی بنای دانشکده معماری با بافت شهری جیرفت

نعیمه شهبابی^۱، منصور نیک پور^{۲*}

۱- گروه معماری، واحد بوم، دانشگاه آزاد اسلامی، بوم، ایران، naeimesh20@yahoo.com

۲- گروه معماری، واحد بوم، دانشگاه آزاد اسلامی، بوم، ایران، nikpour@iaubam.ac.ir

⋮

چکیده

وابستگی‌های فرهنگی - اجتماعی هر بوم از خصلت‌های اساسی معماری زمینه‌گرا می‌باشد. شاخص بررسی بناها در اینگونه از معماری نه شاخص‌هایی جهانی و جهان‌شمول، بلکه شاخص‌هایی بومی و منطقه‌گرا محسوب می‌شود، توجه به ویژگی‌های فرهنگی - اجتماعی هر منطقه و تاثیر آنها بر طراحی بناها می‌تواند در هماهنگی بناها با بافت منطقه موثر واقع گردد. روش تحقیق در این پژوهش از نوع راهبرد همبستگی بوده و رابطه بین استفاده از مولفه‌های موثر در زمینه‌گرایی اجتماعی - فرهنگی و هماهنگی بنای دانشکده معماری با بافت شهری جیرفت را تبیین می‌نماید و برای جمع‌آوری اطلاعات از روش کتابخانه‌ای به منظور گردآوری مطالعات پایه و نظری و از روش میدانی برای تکمیل پرسشنامه استفاده شده است. پرسشنامه‌ای تدوین شده در جهت معماری زمینه‌گرای اجتماعی - فرهنگی و هماهنگی بنای دانشکده معماری با بافت شهری جیرفت بوده که از بین اساتید متخصص ارشد معماری با مدرک دکتری و دانشجویان ارشد رشته معماری دانشگاه آزاد واحد بوم به تعداد ۶۶ نفر به صورت اتفاقی یا احتمالی مورد ارزیابی و سنجش قرار گرفت. بر اساس نتایج بدست آمده مشخص گردید معماری زمینه‌گرای اجتماعی - فرهنگی تاثیر ناچیزی در جلوگیری از تخریب بافت تاریخی شهر جیرفت دارد و به منظور طراحی دانشکده معماری با این رویکرد توجه به پتانسیل‌ها و ویژگی‌های اجتماعی - فرهنگی شهر جیرفت در تحقق این نوع از معماری نمی‌تواند موثر واقع گردد.

واژه‌های کلیدی: زمینه‌گرایی اجتماعی - فرهنگی، دانشکده معماری، جیرفت

۱- مقدمه

تغییر در روابط انسانی و اجتماعی خود نیازمند بناهای نوین و ارتباطات فضایی نوین می‌باشد که ماندن در چارچوب زمینه، جز قید و بند و محدودیت‌چیزی نمیتواند به همراه داشته باشد. جاییکه زمینه جز سد و مانعی برای روابط نوین انسانی و بالطبع طراحی و ساخت فضاهای نوین و ارتباطات فضایی نوین برای برطرف نمودن خواست و نیازهای زیستی انسانها نباشد، بدیهی است که کنار نهادن آن معماری و بافت، گام مثبت و ارزنده‌ای تلقی خواهد شد، گرچه شاید آن زمینه در مقطع زمانی حیات خود کارآمدی‌هایی نیز داشته است. به هر روی معماری زمینه‌گرا میتواند به عنوان سکویی باشد برای خلق آثار نوین معماری، اما تا آنجا که مانعی برای بدعت‌ها و طرحهای نوین نگردد. معماری، در محیط شکل می‌گیرد و محیط دارای ویژگی‌های جغرافیایی، ساخته شده، و فرهنگی است که با هم رابطه‌ای درونی دارند [۱]. از این رو، شناخت کلیه عوامل محیطی، جغرافیایی و انسانی برای پی‌ریزی بنیان‌های تأثیرگذار بر کالبد ضروری است [۲]. ماریو بوتو ارتباط بین ساختمان با پیرامون خود را این‌گونه شرح می‌دهد: «هر اثر معماری دارای محیط ویژه مربوط به خود است، به بیانی ساده تر پیرامون این محیط ویژه را می‌توان بستر ساختمان نامید. ارتباط بین معماری و بستر آن ارتباطی نقش‌گرفته از یک تأثیرپذیری متقابل است.